Ruth

In diebus vnus iudicis
quando iudices preerant
facta est fames in tra
Abiitq; homo de bethle
em iuda. ut peg̃naret
in regione moabitide cũ
vxore sua. ac duobus li
beris ipe vocabat elime
lech. ⁊ uxor eius Noemi
et duo filij eorũ. alter ma
alon ⁊ alter chelion e
phratei de bethleem iuda Ingres
siq; regionem moabitidem mora
bant ibi Et mortuus est elime
lech maritus noemi: remãsitq; ip
sa cum filijs Qui acceperũt uxo
res moabitidas: quarũ vna vocabat
orpha ⁊ altera ruth Manse
rũtq; ibi decem ãnis et ambo
mortui sũt: maalon videlicet ⁊ che
lion Remãsitq; mulier orbata
duobus liberis ac marito: Et sur
rexit ut in patriam pergẽt cũ vx̃
q; nuru sua de regione moabiti
de Audierat enim quod respexisset
dñs populũ suũ: ⁊ dedisset eis es
cas Egressa est itaq; de loco peg̃
nationis suę cũ utraq; nuru et
iam in via posita reuertendi in
tram iuda dixit ad eas. Ite in
domũ mrĩs vrẽ: faciat dñs vo
bisũ mũam sicut fecistis cũ mor
tuis meis et mecũ Det uobis
inuenire requiem in domib̃
virorũ quos sortiture estis Et os
culata est eas Que eleuata uo
ce fleuerũt et dixerũt Tecum
pgemus ad populũ tuũ Quib̃
illa respondit Reuertimini filie
mi cur venitis mecũ Num ult̃
habebo filios in utero meo: ut
viros ex me sperare possitis Reuer
timini filie mi ⁊ abite iam enim
senectute confecta sum nec apta
vinculo coniugali Etiam si possem
hac nocte concipere ⁊ parere filios
si eos expectare velletis donec cres
cerent et annos impleuerint pub
tatis: ante eritis vetule quam
nubatis Nolite qso filie mi quia
vrã angustia me magis pmit
et egressa est manus dñi contra
me Eleuata igit uoce rursum
fleuerũt Orpha osculata
est socrum ac reuersa Ruth adhe
sit socrui sue Cui dixit noemi.
En reuersa est cognata tua ad po
pulũ suũ et ad deos suos vade
cũ ea Que rndit Ne aduersẽis
michi ut relinquã te et abeam
Quocũq; perexeris pgam ubi mo
rata fueris et ego pariter mora
bor Populus tuus populus meus: ⁊
deus tuus deus meus Que te mo
rientem tra suscepit in ea moriar
: ibiq; locũ accipiam sepulture her
mi faciat deus et her addat: si nõ
sola ~~mors~~ mors me et te separabit
Videns ergo noemi quod obstina
to ruth animo decreuisset secũ
pgere aduersũ noluit: nec vltra
ad suos reditum psuadere. Pro
fectiq; sũt simul et venerũt in
bethleem Quibus urbem ingressis
velox apud cũctos fama pcrebuit
Dicebãtq; mulieres Her est illa
noemi Quib̃ ait. Ne vocetis me
noemi id ẽ pulchram: sed vocate
me mara her est amaritudinem: qa
valde me amaritudine repleuit
omps Egressa sum plena: et va

Ruth

nam reduxit me dns. Cur igitur vo
catis me noemi quā humiliauit dns
et afflixit omnipotens. Venit ergo noemi
cū ruth moabitide nuru sua de
ra peregrinationis suae ac reversa est
in bethleem quando primū hordea
metebantur. Capl'm. ij.

Erat autem virvelimelech cons
anguineus: hō potens et mag
narum opum. nomine booz. Dixit
itaq; ruth moabitidis ad socrum
suam. Si iubes vadam in agrum.
et colligam spicas que metentium fu
gerint manus: ubicūq; clementissi
me patris familias repperero gra
tiam. Cui illa respondit. Vade filia
mea. Abiit itaq; et collegit spicas
post tergā metentium. Accidit autem
ut ager ille haberet dīm noīe booz:
qui erat de cognatione elimelech.
et ecce ipse veniebat de bethleem:
dixitq; messoribus Dns vobiscum.
Qui responderūt ei Benedicat tibi
dns. Dixitq booz puerum qui pe
rat messoribus. Cuius est hic puella?
Qui respondit puer. Hic est moabitidis
que venit cū noemi de regione
moabitide: et rogauit ut spicas col
ligere remanentes sequens messo
rum vestigia. Et de mane usq;
nunc stat in agro: et ne ad mo
mentū quidem domū reversa est.
Et ait booz ad ruth. Audi filia. ne
vadas ad colligendum in alterum
agrum. nec recedas ab hoc loco:
sed iungere puellis meis. et ubi mes
sueriūt sequere. Mandauī enim
pueris meis. ut nemo tibi moles
tus sit. Si etiam sitieris vade
ad satiaculas et bibe aquas de
quibus et pueri bibūt. Que cadēs
in faciem suam et adorans super terram
dixit ad eum. Vnde in hoc. ut inuenem
rem gratiam ante oculos tuos et nosse
me dignaueris peregrinam mulierem?
Cui ille respondit. Nunciata mihi sunt omnia
q fecisti socrui tue post mortem viri
tui. et quod reliquisti parentes tuos.
et terram in qua nata es. et veneris
ad populum quem antea nesciebas.
Reddat tibi dns pro ope tua: et ple
na mercedem recipias a domino deo
israel. ad quem venisti: et sub cuius con
fugisti alas. Que ait. Inuenī gratiam
apud oculos tuos dne mi. quia con
solatus es me: et locutus ad cor ancil
le tue: que nō sum similis vnius puel
larum tuarum. Dixitq; ad eam booz.
Quando hora uescendi fuit veni
huc. et comede panem: et intinge
buccellam tuam in aceto. Sedit ita
q; ad messores lato. et cōgessit polen
tam sibi. Comeditq;. et saturata
est: et tulit reliquias. atq; inde su
perexit. Surgens autem booz pueris suis di
cens. Etiam si vobiscū metere volu
erit ne prohibeatis eam. Et de ves
tris quoq; manipuli proicite de in
dustria. et remanere permittite: ut abs
q; rubore colligat. et colligentem
nemo corripiat. Collegit ergo in
agro usq; ad vesperam: et que colle
gerat virga cedens et excutiens.
inuenit hordei quasi ephi mensu
ram: id est tres modios. Quos
portans reversa est in ciuitatem. et
ostendit socrui sue. Insuper protulit
et dedit ei de reliquiis tribi sui quo
saturata fuerat. Dixitq; ei socrus.
Vbi hodie collegisti. et ubi fecisti opus?
Sit benedictus qui miserius est tui

Indicauitq; ei apud quem eet opata:
et nomen dixit viri. quod booz vo
caret. Cui respondit noemi Bene
dictus sit a domino. quom eande
gratiam quae pbuebat viuis. seruauit
et mortuis Rursumq; ait ppinqua
nr est homo Et ruth. hoc quoq; mi
quit prepit mihi. vt tam diu messoribus
eius iungerer. doner omes segetes me
terentur Cui dixit socrus. Melius
est filia mi. ut cu puellis eius exeas
ad metendum. ne in aliено agro
quispiam resistat tibi Iuncta est ita
q; puellis booz. et tam diu cum
eis messuit doner ⁊ hordea et
ticum in horreis conderent. Cap
Postquam autem reuersa e. iij.
ad socrum suam audiuit ab
ea. filia mi quera tibi requiem. ⁊
prouidebo ut bene sit tibi Booz iste
cuius puellis in agro iuncta es. pro
pinquus est nr. ⁊ hac nocte are
am hordei ventilat Lauare igitur
et ungere. ⁊ induere cultioribus
vestimetis. ac descende in aream
Non te videat homo. doner esum
potuq; finierit Quando autem
ierit ad dormiendum. nota locu
in quo dormiat. Veniesq; et dis
coopies pallium. quo opit. a pte pe
dum. ⁊ proicies te. et ibi iacebis.
Ipe autem dicet tibi quid agere
debeas Que rndit Omniaq; pce
peris faciam Descenditq; in are
am et fecit omia que sibi impa
uerat socrus Cumq; comedisset booz
z bibisset. ⁊ facto eet hylaior isset
q; ad dormiendum iuxta acerui
manipulorum. venit ruth abscon
dite. ⁊ discoopto a pedibus eius
pallio se proiecit Et ecce nocte
iam media expauit hō. et cont
batus est. viditq; mulierem iacen
tem ad pedes suos. et ait illi Tue
es. Illa respondit. Ego sum ruth an
cilla tua Expande pallium tuum sup fa
mulam tuam quia ppinquus es es.
Et ille. benedicta es inquit dno
filia. ⁊ porrexisti misericordiam postho
re supasti. quia non es secuta iuue
nes pauperes siue diuites Noli ei
go metuere. sed quod dixeris mi
faciam tibi Scit enim omnis popu
lus qui habitat intra portas vrbis
mee. mulierem te ee vtutis Nec
abnuo me ppinquum. sed est alius
me ppinquior Quiesce hac nocte
et cro mane. si te voluerit ppin
quitatis iure retinere. bene res
acta e. si aute ille noluerit. ego te
absq; vlla dubitatone suscipiam:
viuit dns Dormi usq; mane.
dormiuit itaq; ad pedes eius
usq; ad noctis abscessum. surrexit
q; antequam homes se cognoscent
mutuo. Et dixit booz Caue ne
quis nouit quod huc venis. et
rursum Extende inquit pallio
lum tuum quo opiris. et tene ut
q; manu Cum extendente ⁊
tenente. mensus est sex modios
hordei. ⁊ posuit sup eam Que
portans ingressa est ciuitatem:
et venit ad socrum suam Que dixit
ei Quid egisti filia? Narrauitq;
omnia que sibi fecisset homo. ⁊
ait Ecce sex modios hordei dedit
michi. et ait Nolo uacuam te
reuerti ad socrum tuam Dixitq; noe
mi Expecta filia doner videamus
que res habeat res exitum. Neq;
enim cessabit homo. nisi comple
uit quod locutus e Cap'm. iij.
Ascendit ergo booz ad portam

Ruth

et sedit ibi Cumq; vidisset ꝓpinquu
ꝑterire · de quo ꝑius sermo habitus
est dixit ad eum · declina paulisper
et sede hic vocans eum nomine
suo Qui diuꝫit et sedit Tollens
autem booz decē viros de seniō
ribus ciuitatis: dixit ad eos Sede
te hic Quibus residentibus locutus
est ad ꝓpinquū Partem agri fratris
nr̄i elimelech uendidit noemi
que reuersa est de regione moa
bitide Quod audire te uolui · et
tibi dicere coram ciuibus sedentibus
et maioribus natu de populo meo
Si vis possidere iure ꝓpinquitatis
eme et posside Si autem tibi dis
pliceat hoc ipm̄ indica mihi: ut sci
am quid facere debeam Nullus est
enim ꝓpinquior excepto te qui p̄
or es: et me qui secūdus sum:
At ille rndit Ego agrum emam
Cui dixit booz Quando emeris
agrū de manu mulieris ruth q̄
moabitidem que vxor defuncti fu
ir debes accipere · ut suscites no
men ꝓpinqui tui in hereditate
sua Cui respondit Cedo iure pro
pinquitatis Hecq; enim posstitu
tem familie mee delere debeo
Tu meo vtere p̄iuilegio: quo me
libenter carere profitior Hic aut
erat mos ātiquitus in isrl' inter
ꝓpinquos et quando alter alteri
suo iure cedebat ut esset firma cō
cessio soluebat homo calciamē
tum suū et dabat proximo suo hoc
erat testimoniū cessionis in isrl'
Dixit ergo ꝓpinquus booz Tol
le calciamentū Qui statim sol
uit de pede suo At ille maiori
bus natu et vniuso ꝓplo testes
inquit vos estis hodie quod posse
dimus omnia que fuerūt elime
lech et maalon · et chelion tradi
te noemi et ruth moabitidem
vxorem maalon in cōiugiū sup
scio ut suscitem nomen defuncti in
hereditate sua ne vocabulū eius
de familia sua ac fratrib; et popu
lo deleat: Vos inquā huius rei tes
tes estis Rndit omnis populus
qui erat in porta et maiores na
tu Hos testes sumus · faciat dnūs
hāc mulierem que ingreditur do
mū tuā sicut rachel et lyam q̄
edificauerūt domū isrl': ut sit
exemplū virtutis in ephrata · et
habeat celebre nomē in bethleem
Fiatq; domus tua sicut domus
phares quem thamar pepit
iude · de semine quod dederit do
minus tibi ex hac puella Tulit
itaq; booz ruth · et accepit eā
vxorem Ingressusq; est ad eam
et dedit illi dnūs ut conciperet et
pareret filiū Dixeruntq; mulie
res ad noemi Benedictus dnūs
qui nō est passus ut deficeret suc
cessor familie tue et vocaretur
nomen eius in isrl': ut habeas
qui cōsolet animam tuā et nutriat
senectutē De nuru enim tua na
tus est qui te diliget · et multo
tibi est melior quā si septem
habes filios Sicq; susceptū noe
mi puerū posuit in sinu suo:
et nutricis ac gerule officio fū
gebat Vicine autem mulieres
congratulabantur ei dicentes Na
tus est filius noemi · Vocauerūt
q̄ nomen eius obed · hic est

Prologus

pater ysai patris dauid Hec sunt
generaciones phares · phares genuit
esrom · Esrom genuit aram A
ram genuit aminadab Amina
dab genuit naason Naason ge
nuit salmon Salmon genuit
booz Booz genuit obed Obed ge
nuit ysai · ysai genuit dauid ·

Explicit liber ruth. Incipit plo
gus sc̄i Jheronimi presbiteri in
malachim id ē libr̄ū regum.

Septem ꝗ duas ee
litteras apud hebos
syros quoq; ꝗ chal
deos lingua testa
que hebraice mag
na ex parte cōfinis est · Nam et
ipi xxn̄ elementa habent · eodem
sono sed diūsis caracteib̄ Sama
ritani etiā pentatheucū moysi to
tidem littis sc̄ptitant figuris tan
tū ꝗ apicib̄ discrepātes Ceterūq;
ē hesdram sc̄ba legisq; doctorē
post captā ihosohimam ꝗ instau
racionem templi sub Zorobabel
alias littas reperisse quib̄ nūc
utūt̄ cū usq; ad illud tps idem sa
maritanor caracteres fuerint · In
libro quoq; numerorū hyc eadem
supputacio subleuitar ac sacerdotū
censu mistice ostendit̄ et nomē
dn̄i tetragrammaton in quibus
dam grecis voluminib̄ usq; ho
die antiquis expssum litteris in
ueimus Sz et psalmi · xxxvi · ꝗ
cx · ꝗ · cxi · ꝗ cxviii · ꝗ cxliii
quāquam diūso sc̄bant̄ metro ta
men eiusdem numi texunt̄ al
phabeto ꝗ ihremie lamētaciones
2 oro eius Salomonis quoq; pro
uerbia in fine · ab eo loco in quo aut
mulierem fortem quis inueniet ·
hisdem alphabetis ul' mensiombus
supputant̄ Porro quinq; litte du
plices apud hebos sūt · kaph · mem ·
nun · phe · sade Aliter enī p has
sc̄būt principia medietates q; ūbo
rum · aliter fines · vnde ꝗ quinq; a
plerisq; libri duplices estimant̄
samuel malachim · dabreiamin
esdras ihemias cū cinoth id ē
lamētacionib̄ suis Quomodo
igit̄ xxn̄ elementa sūt p que sc̄
bnnt hebraice omē quod loquim̄
et eor initiis vox hūana comp
hendit̄ ita xxn̄ volumina suppu
tant̄ quibus quasi littis et eor
dis in dei doctrina tenā adhuc
ꝗ lactens viri iusti eruditur in
fancia Primus apud eos liber uo
cat̄ bresith · quem nos genesim
dicimus Secūs heleseinoth · qui exo
dus appellat̄ Tertius vaiecra id
ē leuiticus Quartus vaiedaber
quē numeros vocamus Quinto ad
dabarim qui deuteronomium p
notat̄ Hi sūt quinq; libri moysi
quos pprie thorach id est legem
appellant Secūdum ppheticum
ordinem fecerūt ꝗ incipiūt ab ihe
su filio naue qui apud eos iosue
bennun dicit̄ De inde subtexūt
sothim id est iudicū librum ꝗ
in eundem comprehendūt ruth:
quia in dieb̄ iudicum fēa historia
eius narrat̄ Tertius sequi
tur samuel quē nos regnorū
primū et secundū dicimus Quar
tus malachim id ē regum qui
m̄o 2 iiīo regnorū volumine